

KÖREBE

KIRŞEHİR ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ
(7-14 OCAK) GÖRME ENGELLİLER HAFTASI
ÖZEL SAYISI

OCAK
2025

ÖZEL EĞİTİM

KÖREBE

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLER

EĞİTSEL OLARAK HİÇ GÖRMEYEN (KÖR), “BİREYDE AĐIR DERECEDE GÖRME KESKİNLİĞİ KAYBININ OLMASI, AKADEMİK FAALİYETLERDE DOKUNSA- İŐİTSEL MATERYALLERE GEREKSİNİM DUYMASI VE GÖRME DUYUSUNU ÖĞRENME AMACIYLA KULLANAMAMASI, BUNA BAĞLI OLARAK DOKUNSA ALFABEYLE (BRAİLLE) OKUYARAK VE SESLİ (KONUŐAN) KİTAPLAR İLE DİNLEYEREK EĞİTİM ÖĞRETİMİNİ SÜRDÜREBİLMESİ”; AZ GÖREN “BİREYİN BÜYÜK PUNTOLU YA DA NORMAL PUNTOLU YAZILI MATERYALLERİ BÜYÜTEÇLER YARDIMI İLE OKUYABİLMESİ AYRICA GÖZLÜK GİBİ YARDIMCI ARAÇ GEREÇLERE, AYDINLATMA GİBİ ÇEVRESEL DÜZENLEMELERE GEREKSİNİM DUYMASI VE GÖRME DUYUSUNU ÖĞRENME AMACIYLA KULLANABİLMESİ” ŞEKLİNDE TANIMLANIR

Doğum Öncesi	Doğum Sırası	Doğum Sonrası
<ul style="list-style-type: none"> Kalıtımsal hastalıklar Hamilelik döneminde annenin geçirdiği çeşitli hastalıklar veya kazalar Göz veya görme sisteminde oluşan bozukluklar Akraba evlilikleri Kan uyumsuzluğu	<ul style="list-style-type: none"> Doğumun güç olması Enfeksiyonlar veya bulaşıcı hastalıklar Doğum anı travmaları Erken doğum (prematüre)	<ul style="list-style-type: none"> Oksijen azlığı veya fazlalığı Çocuğun geçirdiği ateşli hastalıklar Kazalar veya yaralanmalar Göz ve görme sistemindeki çeşitli hastalıklar

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARIN BİLİŞSEL, SOSYAL, DİL, MOTOR GELİŞİM GİBİ BİRÇOK GELİŞİMSEL ALANDA YETERSİZLİK YAŞADIKLARI BİLİNMEKTEDİR.

BİLİŞSEL GELİŞİM

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARIN DENEYİMLERİ, BAĞIMSIZ OLARAK DOLAŞMA YETENEKLERİ VE ÇEVRE İLE OLAN İLETİŞİMLERİ OLUMSUZ YÖNDE ETKİLENEBİLİR. GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLAR NESNELER İLE ONLARIN İSİMLERİNİ BİRLEŞTİRME VEYA NESNELER İLE OLAYLAR ARASINDA BAĞLANTI KURMA (ÖRNEĞİN SEBEP SONUÇ İLİŞKİSİ KURMA) GİBİ KONULARDA ZORLANABİLİRLER. BİR ÖRNEK VERMEK GEREKİRSE, GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN BİR ÇOCUK BARDAKTAKİ SIVIYI (ÖRNEĞİN SU) İÇMEYİ KOLAY BİR ŞEKİLDE ÖĞRENEBİLİR. ANCAK BUNA KARŞIN KULLANDIĞI BARDAĞI MASAYA KOYMAYI AYNI KOLAYLIK VE HIZDA ÖĞRENEMEYEBİLİR. ÇÜNKÜ MASA İLE BARDAK ARASINDA BİR İLİŞKİ KURMA KONUSUNDA ZORLUK YAŞAYABİLİRLER.

DİL GELİŞİMİ

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLAR, NESNELER VEYA OLAYLAR HAKKINDA KONUŞMAYA BAŞLADIKLARINDA BAZI GECİKMELER OLUŞABİLİR. ANCAK BU GECİKMELERİN GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLAR İÇİN ENDİŞELENECEK BİR DURUM OLMADIĞI BİLİNMEKTEDİR. BUNUN TEMELİNDE YATAN SEBEP İSE ÇOCUKLARDAKİ ANLAMSAL YETERSİZLİKTİR. EK OLARAK GÖZ KONTAĞINDAN BAŞLAYAN, JEST MİMİKLERİN KULLANIMI, OLUMLU ETKİLEŞİM BECERİLERİ, KAVRAM DESTEĞİ VE DÜZGÜN TELAFFUZ GİBİ BİRÇOK DEĞİŞKEN DİL GELİŞİMİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLER OLARAK SIRALANABİLİR.

MOTOR GELİŞİM

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN PEK ÇOK ÇOCUK MOTOR GELİŞİM AÇISINDAN KASLARINI HAREKETE GEÇİREBİLECEK VE GÜÇLENDİREBİLECEK FİZİKSEL YETENEKLERE SAHİPTİR. ANCAK GÖRSEL SINIRLILIKLARDAN DOLAYI HAREKET ETME VEYA HAREKETE GEÇME KONUSUNDA DÜŞÜK MOTİVASYONA SAHİPTİR. GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARA DIŞSAL BİR UYARAN OLMADIĞI SÜRECE HAREKETLERİ VE HAREKET ETME BECERİLERİ SINIRLI DÜZEYDE KALABİLİR. BU SINIRLILIKLAR İSE İLK OLARAK BAŞ KONTROLÜNDE GÖRÜLMEKLE BERABER, BİR NESNEYE ERİŞME YETENEĞİNDE DE GÖRÜLMEKTEDİR. BİRAZ DAHA ÖRNEKLENDİRMEK GEREKİRSE, GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARDA EMEKLEME, OTURMA, AYAKTA DURMA, YÜRÜME GİBİ KABA MOTOR BECERİLERDE GECİKMELER GÖRÜLEBİLİR. BUNLAR ŞU ŞEKİLLERDE YANSIYABİLİR: DURUŞ (POSTUR) BOZUKLUKLARI, AYAKLARINI YERE SÜRÜYEREK YÜRÜME, BAŞINI ÖNE EĞME, YAVAŞ YÜRÜME, MEVCUT KONUMUNU TAYİN EDEMEME VEYA GENİŞ TABAN DESTEKLİ YÜRÜME GİBİ. SÖZ KONUSU BU DAVRANIŞ ÖRÜNTÜLERİ SADECE YÜRÜMEYE YENİ BAŞLAYAN ÇOCUKLARDA DEĞİL, İLERLEYEN YAŞLARDA DA GÖRÜLEBİLİR. BUNLAR GÖRME YETERSİZLİĞİNİN OLUŞTURDUĞU FAKTÖRLER OLABİLECEĞİ GİBİ ÇOCUKLARIN YETERLİ YAŞANTI KAZANAMAMIŞ OLMALARI İLE DE AÇIKLANABİLİR. EK OLARAK GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARIN KASLARINDAKİ ZAYIFLIK, DENGE SAĞLAMA SORUNLARI VE KORUNMA İSTEĞİ ŞEKLİNDE DE İFADE EDİLEBİLİR. BURADAN HAREKETLE, **GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARIN EN FAZLA SORUN YAŞADIĞI ALANIN MOTOR GELİŞİM OLDUĞUNU SÖYLEMEK YERİNDE OLACAKTIR.**

SOSYAL GELİŞİM

ETKİLİ BİR İLETİŞİM KURMAK VE/VEYA SÜRDÜRMEK İÇİN KULLANILAN SOSYAL BECERİLERİ SERGİLEMEDE GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLAR ZORLANABİLİRLER. ÖZELLİKLE GÖZ KONTAĞI KURMA, JESTLERİ VE MİMİKLERİ KULLANMA, GÖRSEL İPUÇLARINDAN YARARLANMA GİBİ KONULARDA SINIRLILIKLAR YAŞAYABİLİRLER. BU DURUM GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARIN SOSYAL GELİŞİMLERİNE OLUMSUZ YÖNDE ETKİ EDEBİLİR. TABİ BUNUN BİR DOĞAL SONUCU OLARAK DA TOPLUMSAL HAYATTA SOSYAL UYUM SORUNLARI İLE KARŞILAŞABİLİRLER. BU ÇOCUKLARDA AYRICA KENDİ HAKKINDA KARAR VERME, SOSYAL ORTAMDA İLETİŞİM SORUNLARI, ÇEKİNGENLİK GİBİ DAVRANIŞLARA DA SIKLIKLA RASTLANABİLİR.

TANILAMA SÜREÇLERİ

Tıbbi Tanı

GÖRME YETERSİZLİĞİNİN TIBBİ TANISI GÖZ DOKTORLARI TARAFINDAN KONULMAKTADIR. BU SÜREÇTE ÇOCUKLARIN GÖZ VEYA GÖRME SİSTEMİNDE BİR HASAR VEYA BİR KAYBIN OLUP OLMADIĞI İNCELENİR. EĞER ÇOCUKTA BİR KAYIP VEYA BİR HASAR SÖZ KONUSU İSE BUNUN DERESESİ, ORANI, NE DÜZEYDE ETKİLEDİĞİ GİBİ DURUMLAR TESPİT EDİLİR. BU İŞLEMLERİN SONUNDA İSE ÇOCUKLARA GÖRME YETERSİZLİĞİ TANISI KONULUR. DOLAYISIYLA ÇOCUKLAR TIBBİ OLARAK GÖRME YETERSİZLİĞİ TANISINI ALMIŞ OLURLAR.

Eğitsel Tanı

ÇOCUĞUN EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMASI RAM'DA OLUŞTURULAN ÖZEL EĞİTİM DEĞERLENDİRME KURULU TARAFINDAN YAPILIR. ÇOCUĞA GÖRME YETERSİZLİĞİ TANISI KONULDUKTAN SONRA SÖZ KONUSU YETERSİZLİĞİN YANİ GÖRME KAYBININ DİĞER GELİŞİM ALANLARINA OLAN ETKİSİNİN İNCELENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKLİDİR. YAPILAN EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİNDE; ÇEŞİTLİ TESTLER, ÖLÇEKLER, DEĞERLENDİRME ARAÇLARI, FORMEL/FORMEL OLMAYAN ARAÇLAR, STANDART TESTLER UYGULANIR. YANİ ÇOCUĞUN GELİŞİM ALANLARINDA PERFORMANS DÜZEYİ, AKADEMİK DURUMU VE EĞİTSEL GEREKSİNİMLERİ HAKKINDA BİLGİ EDİNİLİR. EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SONUCUNDA UYGUN EĞİTİM ORTAMINA YÖNLENDİRMEK AMACIYLA ÖZEL EĞİTİM DEĞERLENDİRME KURULU RAPORU VE EĞİTİM PLANI HAZIRLANIR. MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ BÜNYESİNDEKİ ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ KURULU, ÖZEL EĞİTİM DEĞERLENDİRME KURULU RAPORU VE EĞİTSEL PLAN DOĞRULTUSUNDA ÖZEL EĞİTİM GEREKTİREN ÇOCUKLARI EN UYGUN RESMÎ OKUL VEYA KURUMA YERLEŞTİRİR.

Ebeveyn tepkileri ve kabullenme süreci

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN BİR ÇOCUĞUN DOĞUMU AİLENİN DENGESİNİ SARSARAK DEĞİŞİK DUYGU VE DÜŞÜNCELERE KAPILMASINI SAĞLAYABİLİR. BU DUYGULAR HER EBEVEYNDE FARKLI EVRELERDEN GEÇEREK YAŞANILABİLİR. ÖZETLE EVRELER; ŞOK, İNKÂR, RET, PAZARLIK VE KABULLENME GİBİ AŞAMALARDAN BAZILARI YA DA BİRÇOĞU OLABİLİR. KABULLENME AŞAMASI NE KADAR GECİKİRSE; ÇOCUĞUN TEDAVİ VE EĞİTİM

SÜREÇLERİ DE O KADAR GECİKİR VE OLUMSUZ SONUÇLAR DOĞURABİLİR. ÇOCUĞUNUZU OLDUĞU GİBİ KABULLENMENİZ, BU DÖNEMİ DAHA AZ DUYGUSAL HASARLA GEÇİRMENİZİ, DOLAYISIYLA ÇOCUĞUNUZUN TEDAVİ VE EĞİTİM HİZMETLERİNİ BİR AN ÖNCE PLANLAYARAK DOĞRU DESTEK HİZMETLERİNE ULAŞMASINI SAĞLAYABİLİRSİNİZ.

Yanlış yorumlama ve etiketleme

TOTAL GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARIN UYARAN VE YAŞANTI YETERSİZLİĞİNE BAĞLI GELİŞTİRDİKLERİ BAZI DAVRANIŞLAR (KÖRLÜK TİKLERİ GİBİ) EBEVEYNLER TARAFINDAN ARAŞTIRMALARINA BAĞLI OLARAK YAYGIN GELİŞİMSEL BOZUKLUK BELİRTİLERİ İLE KARIŞTIRILABİLMEKTEDİR. YİNE AZ GÖREN ÇOCUKLARIN BAZI TEPKİLERİNE BAKILARAK (ÇEVRESEL GÖRME KAYBI OLAN ÇOCUĞUN GÖRSEL KAYNAK GÖRME KANALINA DENK GELMEDİĞİ DURUM GİBİ) DİKKAT EKSİKLİĞİ VEYA ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ ÇEKTIĞİ KANAATI BAZI EBEVEYNLER TARAFINDAN ZAMAN ZAMAN İFADE EDİLEBİLMEKTEDİR. BU TÜR DURUMLARDAN KUŞKULANIYORSANIZ LÜTFEN ALANDA ÇALIŞAN EĞİTİMCİLERCE ÇOCUĞUNUZUN DEĞERLENDİRİLMESİNİ TALEP EDİNİZ. DEĞERLENDİRME SONUÇLARI SİZİ YORUMLARDAN KAÇINARAK DAHA DOĞRU YAKLAŞIMLARA SEVK EDECEKTİR.

Yardımcı teknolojileri kullanabilme ve ulaşabilme

GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERİN YAŞAM BECERİLERİNİN KOLAYLAŞTIRILMASI, ARTIRILMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE SÜRDÜRÜLMESİ AMACIYLA KİŞİSEL OLARAK UYARLANMIŞ VEYA ÖZEL OLARAK TASARLANMIŞ; ARAÇ GEREÇ, DONANIM, YAZILIM VE DÜZENLEMELER YARDIMCI TEKNOLOJİ OLARAK TANIMLANMAKTADIR. ÖRNEĞİN GÖRME ENGELLİ BİR ÖĞRENCİNİN EKRAM SESLENDİRME PROGRAMINI (JAWS) KULLANARAK İNTERNETTE TARAMA YAPMASI, AZ GÖREN BİR ÖĞRENCİNİN EKRAM BÜYÜTME (ZOOM) PROGRAMINI KULLANARAK BİLGİSAYARDA ETKİN İŞLER YAPABİLMESİ GİBİ BİRÇOK YARDIMCI TEKNOLOJİ ARACI BULUNMAKTADIR. BU ARAÇLARI KULLANMAK GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARIN EĞİTİM ORTAMLARINDA BİLGİYE ULAŞABİLMELERİNİ KOLAYLAŞTIRMAKTADIR. ANCAK EBEVEYNLERİN BU ARAÇLARLA İLGİLİ BİLGİ VE BAĞLANTI YETERSİZLİĞİ ARAÇLARA ULAŞMA NOKTASINDA ZORLUKLAR YAŞAMALARINA NEDEN OLMAKTADIR. GÖRME ALANINDA ÇALIŞAN UZMAN, ÖĞRETMEN VE KAYNAKLARA ULAŞAN EBEVEYNLER YARDIMCI TEKNOLOJİLERE ULAŞMA VE KULLANMA AÇISINDAN DOĞRU BİLGİLERE SAHİP OLABİLMEKTEDİRLER. ÇOCUĞUNUZUN GELİŞİMİ AÇISINDAN YARDIMCI TEKNOLOJİLERLE İLGİLİ UZMANLARDAN YARDIM İSTEYEBİLİRSİNİZ.

Yasal Haklardan Kimler Yararlanabilir?

ÜLKEMİZDE BU HAKLARDAN YARARLANMAK İÇİN SAĞLIK BAKANLIĞI TARAFINDAN ENGELLİ SAĞLIK KURUL RAPORU VERMEYE YETKİLENDİRİLMİŞ BİR HASTANEDEN ALDIĞI RAPORLA BİREYİN EN AZ %40 ORANINDA ENGELLİ OLDUĞUNU BELGELEMİŞ OLMASI YA DA 20 ŞUBAT 2019 TARİHİNDE YAYINLANAN ÇOCUKLAR İÇİN ÖZEL GEREKSİNİM DEĞERLENDİRMESİ HAKKINDA YÖNETMELİK (ÇÖZGER) GEREĞİ, ÇOCUKLARIN RAPORLARINA ENGEL ORANI YAZILMAYARAK RAPORDA “ÖZEL GEREKSİNİMİ VAR (ÖGV)” İFADESİNİN YER ALMASI GEREKMEKTEDİR.

